

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

СИЛАБУС

КУЛЬТУРА АМЕРИКИ

Ступінь вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	034 Культурологія
Освітньо-професійна програма:	Культурологія
Освітня кваліфікація:	Бакалавр культурології
Професійна кваліфікація:	Фахівець з аналітики культури та креативних індустрій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол

засідання кафедри культурології

№ 1 від «3» вересня 2020 р.

ЛУЦЬК – 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 180/6		Рік навчання – 2 курс
		Семестр - 4 семестр
		Лекції – 34 год.
		Практичні (семінарські) – 36 год.
ІНДЗ: €		Самостійна робота - 100 год.
		Консультації - 10 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Столярчук Наталія Миколаївна**

Науковий ступінь: **кандидат філософських наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **доцент кафедри культурології**

Контактна інформація: моб. тел. 097 2582490 *ел. адреса:* nat.ka@meta.ua

Дні занять: весняний семестр

З розкладом можна ознайомитись на офіційному сайті СНУ ім.Лесі Українки, зокрема за посиланням

<https://vnu.edu.ua/uk/articles/testoviy-dostup-case-files-collection>

III. Опис дисципліни

- Анотація курсу.** Навчальний курс «Культура Америки» є складовою циклу дисциплін професійної підготовки бакалаврів культурології. Програма курсу передбачає вивчення культури народів, які у різні часи (від найдавніших до нинішніх) проживали на території американського континенту. При цьому передбачається ґрунтовне вивчення науково-монографічної літератури з культурології та, зокрема, американістики, а також аналіз археологічних, лінгвістичних та етнографічних та писемних джерел. Основні завдання вивчення дисципліни “Культура Америки”: представити американську культуру, з одного боку, як складову частину всесвітньої історії, а з іншого — як унікальний експеримент "зустрічі культур", що відбувся після "відкриття" Америки. Наслідок цього — синтез культур, який зумовив утворення нових етносів, роль котрих у формуванні загальнолюдської культури дедалі зростає. Тому викладання культури американського регіону передбачає вирішення цілої низки теоретичних проблем: походження людини на американському континенті, своєрідність доколумбових цивілізацій, проблема синтезу культур, специфіки загальнорегіонального й національного та інших, які активно розробляються в сучасній науці.

Зміст дисципліни. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Давня культура Америки.

Найдавніші цивілізації Мезоамерики та Центральних Анд. Поняття «культура Америки». Предмет вивчення культури Америки. Поняття давньоамериканської цивілізації. Специфіка методології та методу вивчення культур і цивілізацій Америки.

Джерела та історіографія вивчення культури Америки. Американістика як комплексна міждисциплінарна галузь досліджень. Загальнонаукові, спеціальні та міждисциплінарні методи. Марксистська теорія. Цивілізаційна концепція (А.Тойнбі, К. Ясперс, С.Хантингтон). «Хвильова теорія» Е. Тоффлера. Сучасний стан дослідження автентичних культур американського континенту (за даними сучасної культурології, етнографії та соціальної антропології).

Історико-географічні умови становлення і розвитку давньоамериканської цивілізації. Історико- географічні та історико-культурні регіони давньої Америки. Доколумбова Америка як культурно-історичний тип. Проблема початкового заселення Америки. Періодизації розвитку давніх культур Америки. Найдавніші культури Америки: культури Сандіа, Кловіс, Фолсом та їх характеристика. Загальна характеристика та історико-географічні умови розвитку культур стародавньої Мезоамерики. Поява землеробської цивілізації та міської культури в давній Мезоамериці. «Люди- ягуари»: культура «археологічних» ольмеків – архітектура, заняття, духовна культура.

Проблема етнічного походження цивілізації. Особливості історичного розвитку Теотіуакану. Суспільний устрій. Господарська діяльність. Наука. Розвиток ремесел (гончарство, різьба по каменю і дереву та ін.). Архітектура. Сакральність планування Теотіуакану. Профаний південь: палаци і ринки. Сакральна північ: Піраміда Сонця і Піраміда Місяця. Храм Кецалькоатля. Образотворче мистецтво. Розпис кераміки. Глиняна ліпка (фігурки портретного типу).

Легенди та історичні реалії розвитку культури тольтеків. Цикл оповідей про Кецалькоатля (Топільцина) Толлан-Тула – релігійно-культовий центр тольтекської цивілізації. Господарська діяльність. Розвиток ремесел. Торгівля. Художньо-естетичні особливості архітектури та образотворчого мистецтва.

Генеза та розвиток культури сапотеків у долині Оахака. Утворення держави сапотеків. Еволюція цивілізації Монте-Альбан. Миштеки. Військово-політична і господарська культура. Особливості культурного розвитку тарасків. Чичимеки та їх культура. Міфопоетичні сказання.

Витоки, історико-культурна еволюція, загальна характеристика культури майя. Художньо-естетичні особливості архітектури та образотворчого мистецтва майя. Писемність. Господарська діяльність. Розвиток ремесел. Торгівля. Соціально-політична організація майя. Наукові знання. Культура міст-держав майя (Паленке, Тикаль, Чичен-Іца, Ушмаль, Майяпан та ін.)

Історія ацтеків: реалії та міфи. Утворення ацтекської держави. Суспільно-політичний устрій. Господарська діяльність. Розвиток ремесел. Торгівля. Військово-політичний світогляд і система виховання. Особливості художньої культури ацтеків.

Загальна характеристика та специфіка релігійно-міфологічної культури народів Мезоамерики. Міфологія та релігійний культ ацтеків як відображення та підсумок історичного розвитку культур стародавньої Мексики. Особливості міфології та релігійних уявлень майя. Загальна характеристика епосу народів Мезоамерики. Епос народів Мексики: епічні цикли Кецалькоатля. Епічні сказання ацтеків. Особливості миштекського епосу. Епос народу кіче “Пополь-Вух”. Історична література народів Мезоамерики. Лірика і драма народів Мезоамерики: загальна характеристика та естетичні особливості.

Історико-географічні реалії та загальна характеристика культур Південної Америки. Місце культур Центральних Анд у загальносвітовому контексті. Перші мешканці Південної Америки та їх культура за даними сучасних археологічних та культурологічних досліджень. Найдавніші культури Центральних Анд. Періодизація розвитку культур Центральних Анд. Загальна характеристика культури Мочика. Загальна характеристика культурми Наска. Тіауанако – головний релігійний центр Цетральних Анд.

Історія інків: реалії та міфи. Утворення імперії інків. Суспільно-політичний устрій. Господарська діяльність і побут. Розвиток ремесел. Торгівля. Релігійно-міфологічна та обрядова культура. Художня культура інків. Розвиток наукових знань. Винаходи і відкриття інків.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Культура Америки колоніального періоду та доби національно-визвольної боротьби. Великі географічні відкриття, їх роль та значення для культури Нового та

Старого Світу. Відкриття Америки Колумбом. Іспанські завоювання (конкіста). Колонізація Нового світу: напрями та етапи. Формування іспанських та португальських колоній. Господарське освоєння регіону. Перші резервації. Рабство. Вирішення проблеми робочої сили. Роль та значення католицької релігії і церкви в процесі утворення колоніальної системи на американському континенті. Культура Латинської Америки колоніального періоду й проблема культурного синтезу. Формування американської нації та її культури (Північна Америка) в пізній колоніальний період. Канада. Культура періоду ранньої колонізації. Значення та наслідки європейських завоювань для автентичних етнокультур Америки.

Культура Латинської Америки доби національно-визвольної боротьби й буржуазних революцій. Формування національних культур латиноамериканського регіону в епоху Нового часу. Американська культура та здобуття державної незалежності США. Загальноамериканська культура в умовах прискореного розвитку капіталізму. Культура епохи Громадянської війни та Реконструкції (1861-1877 рр.). Культурні наслідки англійської колонізації Канади.

Формування колоніального стилю в американському мистецтві: світоглядна основа і естетичний зміст. Феномен американської літератури доби Просвітництва і романтизму: проблематика і особливості. Музична культура американців 18-19 ст.: синтез різних культур і стилів. Становлення самобутньої хореографічної культури Латинської Америки. Культура афроамериканців: сутність і проблеми становлення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Сучасна Культура Америки. Загальна характеристика сучасної культури Північної Америки (відміна рабства і підйом виробництва, потоки мігрантів, стрімкий розвиток міст, формування «американської мрії», культ свободи, ідеї прагматизму, мультикультуралізм і т.п.) Феномен американської літератури ХХ століття (Джек Лондон, Скотт Фіцджеральд, Ернест Хемінгуей, Маргарет Мітчелл). Голлівуд – «фабрика мрій». Еволюція кіномистецтва в Америці – жанри, режисери, актори. Кіноіндустрія сьогодні. Авангард і модернізм у мистецтві Америки (Дж. Поллок, Е. Уорхол, поп-арт, графіті, концептуалізм).

Музична і танцювальна культура Північної Америки в ХХ столітті (джаз, блюз, рок, поп, Елвіс Преслі, Майкл Джексон, Мадонна, Джордж Гершвін; буги-вуги, рок-н-рол, степ, чарльстон, твіст, шейк, брейк, диско, «Школа американського балету»). Розвиток театрального мистецтва в Північній Америці ХХ століття (альтернативний театр, Бродвейський театр, Вашингтонська національна опера).

Загальна характеристика та особливості розвитку сучасної культури Латинської Америки (хвилі мігрантів з Європи, Азії, Африки, мовна ситуація, особливості католицизму, європоцентризм і т.п.) Архітектура, скульптура і живопис Латинської Америки у ХХ ст. (Ріо-де-Жанейро, статуя Христа Спасителя, місто Бразилія, Оскар Німейєр) Латиноамериканська музична і танцювальна культура в ХХ столітті: індіанські, креольські і африканські впливи (румба, танго, блюз, джаз, рок-н-рол, спірічуел, мамба, бразильська босанова, аргентинське танго, самба, румба і т.п.) Феномен бразильського карнавалу. Карнавал на Кубі.

2. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як «Основи культурології», «Соціокультурний розвиток людства», «Етнокультурологія», «Первісна культура», тощо.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Культура Америки» є ознайомлення студентів із змістом історії культури Америки на основі ґрунтовного вивчення науково-монографічної літератури з культурології та, зокрема, американістики, а також на ґрунті аналізу археологічних, лінгвістичних та етнографічних джерел. Основні завдання вивчення дисципліни «Культура Америки»: представити американську культуру, з одного боку, як складову частину всесвітньої історії, а з іншого — як унікальний експеримент "зустрічі культур", що відбувся після "відкриття" Америки.

4. Результати навчання (компетентності).

Впродовж вивчення навчальної дисципліни у студентів формуються наступні професійні загальні компетенції (ЗК).

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Фахові компетенції (ФК)

ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК 5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК 6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.

ФК 7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.

ФК 9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

ФК 10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

ФК 12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації. Здатність до критичного усвідомлення варіативності культурологічних знань та навичок відповідно до завдань та специфіки конкретної ситуації і соціокультурних умов.

А також досягаються визначені Освітньою програмою **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

ПРН 5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН 6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.

ПРН 7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.

ПРН 8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

ПРН 13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.

ПРН 16. Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію

щодо актуальних суспільних питань.

ПРН 17. Враховувати у фаховій діяльності соціальні, вікові, релігійні, етнічні, гендерні особливості, сприяти розумінню і толерантному ставленню до них.

У контексті формування вищезазначених професійних компетентностей, студенти будуть обізнані у таких питаннях:

- Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері етнічної культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.
- Здатність до всебічного наукового аналізу проблеми появи людини та її культури на американському континенті, проблеми соціокультурогенезу і становлення ранніх форм культури в Америці.
- Знання про основні закономірності розвитку культур Давньої Америки, історичного досвіду американських культур.
- Здатність до крос-культурного аналізу євразійських і американських культур.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекційні	Семінарські	Самост. робота	Консульт.	*Форма контролю / Бал
1	2	3	4	5	6	
Змістовний модуль 1. Давня культура Америки. Найдавніші цивілізації Мезоамерики та Центральних Анд.						
Тема 1. Предмет, метод і завдання вивчення курсу «Культура Америки».	4	2			2	
Тема 2. Найдавніші культури мешканців Америки. Мезоамерика. Культура ольмеків.	10	2	2	6		ДС/2
Тема 3. Культура Теотіуакан.	10	2	2	6		ДС/2
Тема 4. Культура тольтеків	10	2	2	6		РМГ/2
Тема 5. Культура сапотеків і миштеків.	10	2	2	6		ДС/2
Тема 6. Культура майя.	14	4	2	8		ДС/2
Тема 7. Культура ацтеків.	12	2	2	8		ДС/2
Тема 8. Релігійні уявлення, міфологія та епос народів Мезоамерики.	14	2	4	8		ДС/2
Тема 9. Культура народів Центральних Анд до конкісти. Найдавніші андські цивілізації.	10	2	2	6		ДС/2

Тема 10. Культура імперії інків - Тауантінсуйю.	16	2	4	8	2	ДС/2
Модульна контрольна робота 1						МКР/20
Разом за змістовним модулем 1	110	22	22	62	4	42
Змістовий модуль 2. Культура Америки колоніального періоду та доби національно-визвольної боротьби.						
Тема 11. Великі географічні відкриття. Колонізація американського континенту: напрями, етапи, наслідки.	10	2	2	6		ДС/2
Тема 12. Еволюція культур Америки в умовах національно-визвольної боротьби і буржуазних революцій.	14	2	4	6	2	ДС/4
Тема 13. Становлення самобутніх стилів художньої культури американського континенту в епоху Нового часу.	10	2	2	6		ДС/2
Модульна контрольна робота 2						МКР/20
Разом за змістовим модулем 2	34	6	8	18	2	28
Змістовний модуль 3. Сучасна культура Америки						
Тема 14. Сучасна культура країн Північної Америки.	14	4	2	6	2	ДС/2
Тема 15. Сучасна культура країн Латинської Америки.	10	2	2	6		ДС/2
Тема 16. Творча робота-есе.	12		2	8	2	ДС/2
Модульна контрольна робота 3						МКР/20
Разом за змістовим модулем 3	36	6	6	20	4	26
ІНДЗ						4
Усього годин	180	34	36	100	10	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ІНДЗ – індивідуальне завдання, РМГ – робота в малих групах, МКР– модульна контрольна робота, Р – реферат, або ж аналітичне есе.

6.1 Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів з курсу “Культура Америки” включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до виступів на семінарах, вивчення тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій, конспектування основних теоретичних джерел з кожного змістового модуля. Нижче наводяться орієнтовні теми і завдання для самостійної роботи студентів.

№ з/п	Тема
1	Культурна практика, звичаї і традиції майя.
2	Наукові знання, освіта і виховання майя.

3	Музика, поезія, драма і театральне мистецтво Мезоамерики.
4	Культова архітектура інкської імперії.
5	Писемність інків (кіпу).
6	Виховання та освіта в Тауантінсуйю
7	Розвиток літератури, музики та театру в імперії інків.
8	Х. Колумб: трагічна іронія долі...
9	Громадянська війна і утворення США.
10	США початку 21 століття. Трагедія 11 вересня 2001 року.
11	Сучасна система освіти в Канаді і США.
12	Найвідоміші американці сучасності.
13	Діаспора українців у Канаді: історія, осередки, етнокультурні особливості.
14	Діаспора українців у США: історія, осередки, етнокультурні особливості.
15	Діаспора українців у країнах Центральної і Південної Америки: історія, осередки, етнокультурні особливості.

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів

Для підготовки студентом тем, запропонованих на самостійне вивчення, необхідно звернутися до різноманітних культурологічних джерел та матеріалів – як спеціалізованих, наукових, так і допоміжних, популярних. Під час виконання завдань самостійної роботи можна скористатися запропонованим списком літератури, а можна вдатися і до самостійного пошуку інформаційних джерел. Підбираючи літературу, слід спочатку зупинитись на першоджерелах та монографіях, бажано останніх років видання. Потім - звернутись до журнальних статей, словників, енциклопедій, Інтернет матеріалів. Необхідною умовою ефективної самостійної роботи студента є стислий конспект у вигляді дослівних тематичних виписок та фіксування власних ідей і міркувань студента. Для подальшого цитування слід помічати джерело та сторінку. При написанні есе, рефератів, контрольних дослідницьких робіт потрібно, наводячи різні точки зору, концепції з того чи іншого приводу, вміти продемонструвати свою позицію. В самостійній роботі студента також високо цінується самостійність підбору матеріалу та самостійність і обґрунтованість власних суджень. Позиція повинна науково формулюватися та підкріплюватися аргументами і прикладами. Разом з тим, викладення матеріалу має бути творчим, не переобтяженим цитуваннями і фактажем. Самостійна робота студента відображає його навчальні досягнення, набуті наукові навички та рівень культурологічних компетентностей.

6.2 Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань (індз)

Програмою курсу передбачається обов'язкове індивідуальне науково-дослідне завдання, яке виконується на основі засвоєння певного змістового модулю або змісту навчального курсу в цілому. Основна мета такого завдання полягає у систематизації, закріпленні, поглибленні теоретичних знань із курсу та застосування їх при вирішенні конкретних дослідницьких задач. Автор має продемонструвати рівень своєї фахової кваліфікації, ерудиції, а також володіння методикою та методологією етнокультурологічного дослідження. Виконання завдання покликане сприяти підвищенню рівня інтелектуальної

та дослідницької культури, більш глибокому осмисленню найістотніших проблем розвитку сучасної етнокультурології, засвоєнню необхідних форм та методів науково-практичної діяльності, розвитку творчого мислення.

Завдання пропонуються у формі написання творчої роботи (есе), яка має вирізнятися, з одного боку, концептуальним характером, а з другого, – самобутнім авторським підходом до теми. Передусім, на високу оцінку може претендувати робота, яка містить власний погляд на розглядувану проблему, відзначається логічністю і переконливістю аргументації, конкретними прикладами з історії етнічних культур, зв'язком із сучасними культурними реаліями.

Робота повинна містити план, обґрунтування вибору теми, концептуальні висновки і список використаної літератури. Орієнтовний обсяг такої роботи – 10 - 15 сторінок.

Орієнтовна тематика творчих робіт – есе

1. Проблема початкового заселення Америки. Періодизації розвитку давніх культур Америки.
2. Найдавніші культури доколумбової Америки: культури Сандія, Кловіс, Фолсом та їх характеристика.
3. Загальна характеристика та історико-географічні умови розвитку культур стародавньої Мезоамерики.
4. Поява землеробської цивілізації та міської культури в давній Мезоамериці.
5. «Люди-ягуари»: культура «археологічних» ольмеків – архітектура, заняття, духовна культура.
6. Культура тотонаків.
7. Культура майя класичного періоду.
8. Загадкові міста майя.
9. Монументальний живопис майя та його естетичні особливості.
10. Загальна характеристика та особливості розвитку культури Теотіуакану.
11. Легенди та історичні реалії розвитку культури тольтеків.
12. Толлан-Тула як релігійно-культовий центр тольтекської цивілізації.
13. Культура сапотеків та миштеків.
14. Тараски та чичимеки: особливості культурного розвитку.
15. Культура ацтеків: військово-філософський світогляд, соціальна культура, мистецтво, система виховання.
16. Загальна характеристика та специфіка релігійно-міфологічної культури народів Мезоамерики.
17. Міфологія та релігійний культ ацтеків.
18. Особливості міфології та релігійних уявлень майя.
19. Загальна характеристика епосу народів Мезоамерики.
20. Епос народів Мексики: епічні цикли Кецалькоатля.
21. Епічні сказання ацтеків.
22. Епос народу кіче “Пополь-Вух”.
23. Історична література народів Мезоамерики.
24. Лірика і драма народів Мезоамерики: загальна характеристика та естетичні особливості.
25. Особливості та головні пам'ятки храмової архітектури Мезоамерики.
26. Архітектура “забутих міст” майя.
27. Монументальна скульптура та живопис народів Мезоамерики.
28. Матеріально-ужиткова культура і мистецтво народів Мезоамерики.
29. Перші мешканці Південної Америки та їх культура за даними сучасних археологічних та культурологічних досліджень.
30. Найдавніші культури Центральних Анд. Періодизація розвитку культур Центральних Анд.

31. Загальна характеристика культури Мочика.
32. Загальна характеристика культури Наска.
33. Воєнно-політична організація та соціальна культура держави інків.
34. Релігійно-міфологічна культура інків.
35. Образотворче мистецтво інків.
36. Тіауанако – головний релігійний центр Центральних Анд.
37. Соціально-політична культура алгонкінів та атапасків (ірокезська конфедерація).
38. Релігійно-міфологічна культура народів прерій (сіу, апачі, команчі).
39. Культура маундів. Релігійні центри північно-американських індіанців.
40. Європейські завоювання та їх вплив на розвиток культури народів Америки.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомі причини, що не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовлені студентом індивідуальні завдання (*проблемні завдання, реферати, творчі роботи, презентації, есе*) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення текстів інших авторів без відповідного посилання (цитування), подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів (крайній термін) та перескладання. Підсумковий іспит проводиться в терміни, визначені деканатом у 1-му семестрі. Студентам, що не з'явилися на іспит з поважних причин дозволяється перескладання в інший термін, встановлений деканатом. Третя й остання спроба складання заліку відбувається за присутності комісії з трьох викладачів, яких визначає деканат, включаючи викладача, який викладав дисципліну.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з культурологічними джерелами та спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);

- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- ✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Проміжний - модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

V. Підсумковий контроль

1. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (max = 40 балів)				Модульний контроль/екзамен (max = 60 балів)			Загальна кількіст ь балів
Модуль 1			Мо дул ь 2	Модуль 3			
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістови й модуль 3	ІН ДЗ	МКР 1	МКР 2	МКР 3	
22	8	6	4	20	20	20	100

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за види навчальних робіт:

Семінарські заняття - (за роботу на одному занятті – 2 бали; у тому числі – відповідь на питання – 1,5 бали, доповнення – 0,5 бали) – 36 балів;
 модульна контрольна робота №1(письмово) – 20 балів;
 модульна контрольна робота №2(письмово) – 20 балів;
 модульна контрольна робота №3(письмово) – 20 балів;
 індивідуальне навчально-дослідне завдання – 4 бали.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.
-

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри;

- творчий підхід, самостійність мислення.

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен. Метою екзамену є контроль сформованості професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Якщо поточна семестрова оцінка становить не менше 75 балів, то за згодою студента вона може зарахуватися як підсумкова оцінка з дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт анулюються. Екзамен складається у письмовій формі. Студенти в довільному порядку отримують екзаменаційний білет, у якому сформульовано 3 питання (по одному питанню з кожного модулю) і дають письмово відповіді на питання білету. Повна відповідь на одне питання білету оцінюється максимально в 20 балів.

Критерії оцінювання відповіді на питання екзаменаційного білету:

- Повна правильна відповідь – 19-20 балів;
- Неповна правильна відповідь – 15-18 балів;
- Відповідь частково правильна – 11-14 балів;
- Відповідь зі значними похибками – 6 -10 балів;
- Відповідь неправильна – 1-5 балів;
- Відповідь відсутня – 0 балів.

Отримані бали за відповіді на питання екзаменаційного білету сумуються з балами, отриманими впродовж поточного семестрового навчання (макс. 40 балів) і так формується підсумкова оцінка з предмету.

Переведення підсумкових семестрових оцінок, які виражені у балах за багатобальною шкалою, в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до цієї таблиці:

VI Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 – 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Перелік питань до екзамену

1. Культура Америки як феномен. Особливості історичного і культурного розвитку американського суспільства. Періодизація культурно-історичного розвитку.
2. Поняття культури доколумбової Америки. Доколумбова Америка як культурно-історичний тип.

3. Поняття давньоамериканської цивілізації (за К.Ясперсом та А.Тойнбі). Специфіка методології та методу вивчення культур доколумбової Америки.
4. Джерела та історіографія вивчення культур доколумбової Америки.
5. Сучасний стан дослідження культур доколумбової Америки (за даними сучасної культурології та соціальної антропології).
6. Історико-географічні умови становлення і розвитку давньоамериканської цивілізації
7. Історико-географічні та історико-культурні регіони давньої Америки.
8. Проблема початкового заселення Америки. Періодизації розвитку давніх культур Америки.
9. Найдавніші культури доколумбової Америки: культури Сандія, Кловіс, Фолсом та їх характеристика.
10. Загальна характеристика та історико-географічні умови розвитку культур стародавньої Мезоамерики.
11. Поява землеробської цивілізації та міської культури в давній Мезоамериці.
12. «Люди-ягуари»: культура «археологічних» ольмеків – архітектура, заняття, духовна культура.
13. Проблема етнічного походження цивілізації Теотіуакан. Особливості історичного розвитку Теотіуакану.
14. Суспільний устрій Теотіуакану. Господарська діяльність. Наука.
15. Розвиток ремесел у Теотіуакані (гончарство, різьба по каменю і дереву та ін.).
16. Архітектура. Сакральність планування Теотіуакану. Профаний південь: палаці і ринки. Сакральна північ: Піраміда Сонця і Піраміда Місяця. Храм Кецалькоатля.
17. Образотворче мистецтво у цивілізації Теотіуакан. Розпис кераміки. Глиняна ліпка (фігурки портретного типу).
18. Легенди та історичні реалії розвитку культури тольтеків. Цикл оповідей про Кецалькоатля (Топільцина)
19. Толлан-Тула – релігійно-культовий центр тольтекської цивілізації.
20. Господарська діяльність тольтеків. Розвиток ремесел. Торгівля.
21. Художньо-естетичні особливості архітектури та образотворчого мистецтва тольтеків.
22. Генеза та розвиток культури сапотеків у долині Оахака.
23. Утворення держави сапотеків. Еволюція цивілізації Монте-Альбан.
24. Миштеки. Військово-політична і господарська культура.
25. Особливості культурного розвитку тарасків.
26. Чичимеки та їх культура. Міфопоетичні сказання.
27. Витоки, історико-культурна еволюція, загальна характеристика культури майя.
28. Художньо-естетичні особливості архітектури та образотворчого мистецтва майя. Писемність.
29. Господарська діяльність майя. Розвиток ремесел. Торгівля.
30. Соціально-політична організація майя.
31. Наукові знання майя.
32. Культура міст-держав майя (Паленке, Тикаль, Чичен-Іца, Ушмаль, Майяпан та ін.)
33. Історія ацтеків: реалії та міфи. Утворення ацтекської держави. Суспільно-політичний устрій.
34. Господарська діяльність ацтеків. Розвиток ремесел. Торгівля.
35. Військово-політичний світогляд і система виховання у імперії ацтеків.
36. Особливості художньої культури ацтеків.
37. Загальна характеристика та особливості релігійно-міфологічної культури народів Мезоамерики.
38. Особливості міфології та релігійних уявлень майя.
39. Міфологія та релігійні вірування і культи ацтеків.
40. Особливості епічної творчості мезоамериканців. Цикл оповідей про Кецалькоатля.
41. Епос народу кіче «Пополь-Вух».
42. Історична література народів Мезоамерики.
43. Лірика і драма народів Мезоамерики: загальна характеристика та естетичні особливості.
44. Перші мешканці Південної Америки та їх культура за даними сучасних археологічних та культурологічних досліджень
45. Найдавніші культури Центральних Анд: загальна характеристика. Періодизація розвитку

- культур Центральных Анд, аналіз головних етапів.
46. Культура Чавин (Чавин-де-Уантар). Культура Мочика.
 47. Культура Наска.
 48. Культура Уарі-Тіауанако.
 49. Історія інків: реалії та міфи. Утворення імперії інків. Суспільно-політичний устрій.
 50. Господарська діяльність і побут інків. Розвиток ремесел. Торгівля.
 51. Релігійно-міфологічна та обрядова культура у імперії інків.
 52. Художня культура інків.
 53. Розвиток наукових знань. Винаходи і відкриття інків.
 54. Великі географічні відкриття, їх роль та значення для культури Нового та Старого Світу.
 55. Відкриття Америки Колумбом. Іспанські завоювання (конкіста).
 56. Колонізація Нового світу: напрями та етапи. Формування іспанських та португальських колоній.
 57. Господарське освоєння регіону європейцями. Перші резервації. Рабство. Вирішення проблеми робочої сили.
 58. Роль та значення католицької релігії і церкви в процесі утворення колоніальної системи на американському континенті.
 59. Культура Латинської Америки колоніального періоду й проблема культурного синтезу.
 60. Формування американської нації та її культури (Північна Америка) в пізній колоніальний період.
 61. Канада. Культура періоду ранньої колонізації.
 62. Значення та наслідки європейських завоювань для автентичних етнокультур Америки.
 63. Культура Латинської Америки доби національно-визвольної боротьби й буржуазних революцій.
 64. Формування національних культур латиноамериканського регіону в епоху Нового часу.
 65. Американська культура та здобуття державної незалежності США
 66. Загальноамериканська культура в умовах прискореного розвитку капіталізму.
 67. Культура епохи Громадянської війни та Реконструкції (1861-1877 рр.).
 68. Культурні наслідки англійської колонізації Канади.
 69. Формування колоніального стилю в американському мистецтві: світоглядна основа і естетичний зміст.
 70. Феномен американської літератури доби Просвітництва і романтизму: проблематика і особливості.
 71. Музична культура американців 18-19 ст.: синтез різних культур і стилів.
 72. Становлення самобутньої хореографічної культури Латинської Америки.
 73. Культура афроамериканців: сутність і проблеми становлення.
 74. Загальна характеристика сучасної культури Північної Америки (відміна рабства і підйом виробництва, потоки мігрантів, стрімкий розвиток міст, формування «американської мрії», культ свободи, ідеї прагматизму, мультикультуралізм і т.п.)
 75. Феномен американської літератури ХХ століття (Джек Лондон, Скотт Фіцджеральд, Ернест Хемінгуей, Маргарет Мітчелл)
 76. Голлівуд – « фабрика мрій». Еволюція кіномистецтва в Америці – жанри, режисери, актори. Кіноіндустрія сьогодні.
 77. Авангард і модернізм у мистецтві Америки (Дж. Поллок, Е. Уорхол, поп-арт, графіті, концептуалізм).
 78. Музична і танцювальна культура Північної Америки в ХХ столітті (джаз, блюз, рок, поп, Елвіс Преслі, Майкл Джексон, Мадонна, Джордж Гершвін; буги-вуги, рок-н-рол, степ, чарльстон, твіст, шейк, брейк, диско, «Школа американського балету»).
 79. Розвиток театрального мистецтва в Північній Америці ХХ століття (альтернативний театр, Бродвейський театр, Вашингтонська національна опера)
 80. Загальна характеристика та особливості розвитку сучасної культури Латинської Америки (хвилі мігрантів з Європи, Азії, Африки, мовна ситуація, особливості католицизму, європоцентризм і т.п.)
 81. Архітектура, скульптура і живопис Латинської Америки у ХХ ст. (Ріо-де-Жанейро, статуя Христа Спасителя, місто Бразилія, Оскар Німейєр)
 82. Латиноамериканська музична і танцювальна культура в ХХ столітті: індіанські, креольські і африканські впливи (румба, танго, блюз, джаз, рок-н-рол, спірічуел, мамба, бразильська

- босанова, аргентинське танго, самба, румба і т.п.)
83. Феномен бразильського карнавалу. Карнавал на Кубі.
84. Українська діаспора в Америці. Напрями діяльності культурних осередків у Канаді, США, Мексиці, Аргентині, Бразилії.

ВІІ. Рекомендована література:

1. Американський президенціалізм: інститут глави держави в США у персоналіях від зародження до сьогодення: біографічна енциклопедія / наук. ред. Н. М. Хома. Львів: Новий Світ, 2018
2. Березкин Ю.Е. Инки: исторический опыт империи./ Ю.Е. Березкин– М., 1990.
3. Вайнтриб І. Царство стародавніх майя: “Словесний портрет” сакральної культури майяської цивілізації/ І. Вайнтриб // Людина і світ. – 1998. - №7. – С.35-39.
4. Галич М. История доколумбовых цивилизаций/ М. Галич – М.: Мысль, 1990. – 407 с.
5. Гарсиласо дела Вега. История государства инков/ Гарсиласо дела Вега – Л., 1974.
6. Гончар Б.М., Машевський О.П., Папенко Н.С., Городня Н.Д., Иванов О.Ф. [та ін.] Нова історія країн Західної Європи й Північної Америки. XVII - 60-ті р.ХІХ ст.:Підручник для студентів вищ. навч.закладів. - К.: КНУ ім.Тараса Шевченка, 2013. - 735 с.
7. Гончарова Т. Великие города бессмертных Майя/ Т. Гончарова // Латинская Америка. – 1999. - № 7-8. – С.187-205.
8. Гуляев В.И. Древние майя. Загадки прогибшей цивилизации/ В.И Гуляев – М.: Знание, 1993. – 176 с.
9. Гуляев В.И. Забытые города майев/ В.И Гуляев. – М, 1984.
10. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. К. : Києво-Могилянська акад., 2012.
11. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок ХІХ ст.): навч. посіб. / за ред. З. А. Баран. К.: Знання, 2015.
12. История Латинской Америки: Доколумбова Америка – 70-е годы ХІХ века./ Под ред. Н.М.Лавров, М.С.Альперович. – М.: Наука, 1991.
13. Кинжалов Р.В. Орел, кецаль и крест./ Р.В. Кинжалов – СПб, 1991.
14. Кузьмищев В. Царство сынов солнца/ В.Кузьмищев – М.: Молодая гвардия, 1982.
15. Гриненко Г.В. Культура древних цивилизаций Америки / В.Г. Гриненко.// Хрестоматия по истории мировой культуры. – М., 1998. – С.271-302.
16. Культура и быт народов Америки. – М.: Наука, 1967. – 307 с.
17. Культура индейцев. Вклад коренного населения Америки в мировую культуру. – М.: изд-во АН СССР, 1963. – 327 с.
18. Леви-Стросс Клод. Первобытное мышление./ Клод Леви-Стросс - М., 1994.
19. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури/ В.С. Полікарпов – Харків, 1990. – С.111-125.
20. Поликарпов В. Религии великих цивилизаций доколумбовой Америки / В. Поликарпов // История религии. – М., 1997. – С.86-96.
21. Религиозные традиции мира. В 2х томах.Ред.Байрон Г.Иэрхарт.Пер.с англ.М:Крон-пресс,1996. Т.1,ч.2. 576 с.
22. Рубель В.А. Історія цивілізацій доколумбової Америки. Київ: Либідь, 2005. с.47
23. Рус А. Народ майя/ А. Рус. – М, 1986.
24. Саливан У. Тайны инков: мифология, астрономия и война со временем./ .У. Саливан – М.: Вече, 1996.
25. Соди Д.Великие культуры Мезоамерики/ Д. Соди // Пер. с испанск. З.В.Ивановского. – М., 1985. – 208 с.
26. Сорокин П. Человек, цивилизация, общество./ П. Сорокин - М., 1992.
27. Стингл М. Государство инков. Слава и смерть «сыновей солнца»/ М.Стингл – М.: Прогресс, 1986. – 271 с.
28. Стингл М. Индейцы без томагавков./ М.Стингл // 3-е дополн. изд. – М.: Прогресс, 1984. – 454 с.
29. Стингл М. Тайны индейских пирамид./ М.Стингл – М., 1982.
30. Столярчук Н. Культура Америки: методичні рекомендації до курсу. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 32 с.

31. Столярчук Н.М. Модель «материнської культури» ольмеків у Мезоамериці. Актуальні проблеми розвитку культури, мистецтва та освіти. Збірник матеріалів наукових читань (Луцьк, 8 грудня 2020 р.). Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2020. Вип.1. с.68-71.
32. Столярчук Н. Світоглядно-естетичні засади художньої культури давніх мезоамериканців. Науково-теоретичний альманах «Грані». 2020. Вип.23. (№11-12), с.14-24
33. Талах В. Забуті володарі (Про цивілізацію давніх майя)/ В. Талах // Всесвіт. – 1992. - .№ 10. – С.157-164.
34. Тойнбі А. Дослідження історії. В 2х тт. К:Основи, 1995. Т.1 -614 с., Т.2 – 406с.
35. Чмихов М.О. Давня культура./ М.О. Чмихов – К., 1994. – С.170-222.
36. Шпенглер О. Закат Европы./ О. Шпенглер - М., 1993.
37. Ясперс К. Смысл и назначение истории./ К. Ясперс - М.,1991.